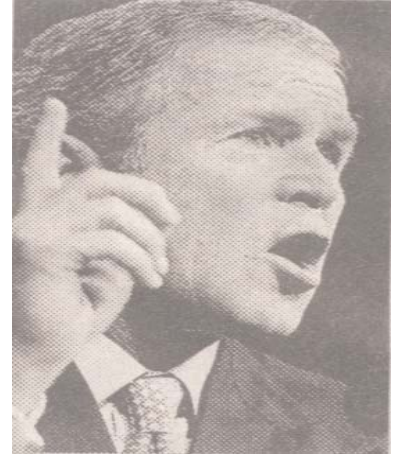
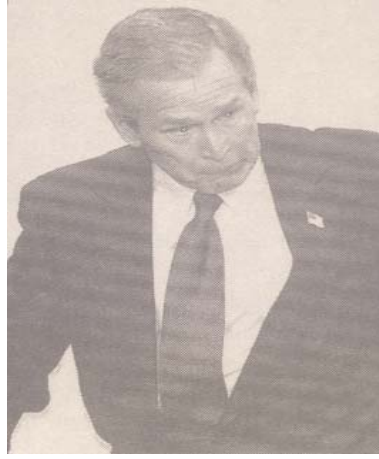
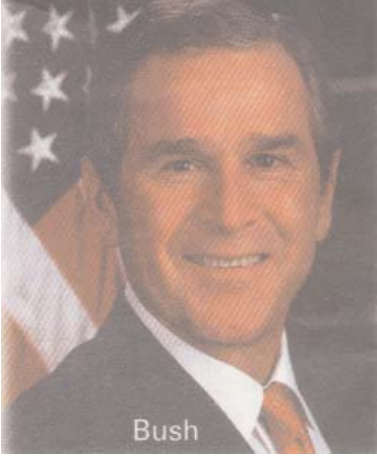

ALBEMUTH

Özgür
Basın

BİLİM KURGU - 09 / 02

ANDROİDLER RÜYALARINDA

ELEKTRİKLİ KOYUN DÜŞLERLERMİ ?

MANİFESTO

HAYIR UZLAŞMAYALIM !

Son yıllarda, yazarlarımızın, objektiflere ve kameralara medya yıldızları gibi pozlar verdikleri hiç dikkatinizi çekti mi?

Oysa eskiden, hafif mahçup bir ifade ile gözlerini kaçırırlardı , objektiflerden , kameralardan. Gerçi o zamanlar, imagemaker lar, reklam kampanyaları, popülerlik gibi kavramlara uzaktılar. Objektiflerin karşısında onları, aydın sorumluluğuyla, ortaya koydukları toplumsal pratiklerle görebilirdik.

21. yüzyılın başında Türkiye yazını, üç parçalı bir çıkışsızlık içinde: Yayınevi, yazar ve okur. Yayınevlerinin tercihlerini sözde okurlar belirliyor. Oysa okurlar, basılıp, kendilerine ulaşabilen ürünlerden, en çok reklamı yapılanlar içinden tercih yapma durumunda. Yazarlar ise, genelde toplumdan, yaşadığı dünyadan ve okurdan neredeyse kopuk bir sanal alemde yaşamakta.

BBG evlerinin, paparazzi yaşamların, pop kültürün ve piyasanın herşeyi belirlediği bir ortamda edebiyatın gerçekleri anlatmak için çok daha yenilikçi, radikal biçimler bulma sorumluluğu var. Sanallaşan yaşamlardan okuru "gerçek" hayata çekmek, edebiyatın önünde etik bir görev olarak bekliyor.

Okurun tüketiciye, yayıncının tüccara, yazarın girişimciye dönüşüp, edebiyatın metalaştığı bu ortamda, en önemli görev eleştiriye düşüyor. Oysa birkaç istisna hariç, eleştiri, uzlaştırma ve menkibe yazma işine dönüşmüş durumda.

Uzun süredir, sahte uzlaşma, dialog, barış söylemleri medyanın bombardımanı ile egemen söylemi oluşturdu. Kamusal alanın jönlerinin oynadığı bu komediyle, kitlelerin zihnine yönelik sürekli bir güdüleme amaçlanmaktadır. Gerçekte, toplumun en ince dokusuna kadar uyumsuzluk, eşitsizlik ve kaos hüküm sürerken uzlaşmadan, barıştan bahsetmek ve bunu çağdaş toplumun yapıtaşı ilan etmek soytarılıktır!

Bugünün yeni dünya düzeni koşullarında ve koşullandırılmalarında sahte barış, özgürlük hayaletleri dolaştırılmaktadır. Bu koşullar altında yazarın görevi nedir?

Nesnellik haline getirilen kavramlarla uyuşmak, uzlaşmak yazarı çağının tanığı yapabilir mi? Eleştirisinin keskin uçlu kılıcını paslandırmak niye?

Benzer süreçlerde batıda egemenleşen palyaçoluklara karşı alt kültür bayrak açtı. Punk örneğindeki gibi kısa sürse, egemen olamasa dahi, yarattığı saldırgan, kötümser, eleştirel ruhun etkisi uzun döneme damgasını vurabilmiştir (her ne kadar çoğunluğu nihilizmi aşamamışsa da). Taklit etmeyi önermiyoruz. Öncelikle kendi alternatif çözümümüzü oluşturacak araçları tespit etmeliyiz.

Görev ; statükoya saldırmak, zorlamak, sahte dengeleri kırmaktır.

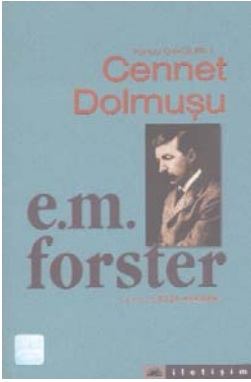
Egemen söyleminin güdümünde gelişen kültürel şaklabanlıklara karşı panzehir, tüm olası dünyaların ve insanlık varoluşunun sorunlarını sırtlayan bilim kurgu sanatıdır.

Köy romanı, küçük burjuva romanı, küfür romanı, kitsh, postmodern oyun edebiyatı ve benzerlerinin hepsi artık çöpe atılmalıdır! Genel beğenin hakkı sert bir tokattır!

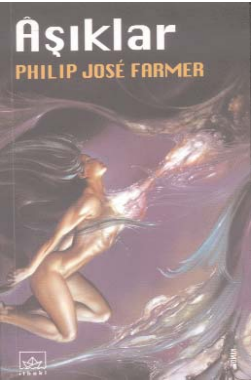
Zamandan ve mekandan bağımsız olabilen bilim kurgu yapıtları dünyayı daha yaşanılır, mutlu ve eşit hale getirmek için var olan olanakları ve olanaksızlıkları okura tartıştırarak , onları geleceğe yönelik düşünce ve eyleme kıskırtırlar.

Geçmiş ve bugüne tutsaklık zincirini, gelecek felsefesi ve eylemine açılan bilim kurgu kıracaktır!

YAYIN DÜNYASINDAN BİLİM KURGUSAL HABERLER

Genelde realist romanlarıyla tanınan İngiliz yazar E. M. Forster'in bütün öyküleri İletişim'den yayınlanmaya başlandı. Serinin ilk kitabı "Cennet Dolmuşu" ile Forster'in "Makina Durdu" öyküsü Türkiye okuru ile buluşuyor. Forster'in 1909'da H. G. Wells'in "Yeni Ütopya" romanının teknolojik iyimserliğine tepki olarak yazdığı öykü, H. G. Wells'in "When Sleeper Awakes" (1899) ve S. Butler' in "Erewhon Revisted" (1901) eserleriyle birlikte distopya türüne öncülük etmişti.

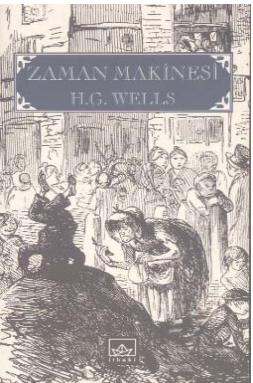
Amerikan bilim kurgusuna uzun süre egemen olan cinselliği kurgulardan dışlayan mantığı yıkan Philip Jose Farmer'ın "Aşıklar" romanı İthaki yayınlarınca okurla buluşturuldu.

Sosyalist zanaatkar, düşünür ve eylemci William Morris' in ülkemizde atlanan romanı "News From Nowhere" (1890) Ayrıntı yayınlarınca okurla buluşturuldu. Morris'in eseri ideal toplumu bir adaya değil, yapılan devrimle geleceğe taşıması ve geçiş sürecine eğilmesi ile öncü bir bilim kurgu romanı. Bu çeviriden dolayı kutladığımız Ayrıntı yayınları nedense romanı "Gelecekte Anılar" adıyla çevirerek, Morris'in Yunanca'dan "Olmayan Ülke" olarak türetilmiş "Ütopya" sözcüğüne bulunduğu, karşılığı da atlama hatasına düştü. Diğer ilginç bir ayrıntı da romanın sadece "Edebiyat" ibaresi ile ayınlanması. "Bilim Kurgu" ibaresi ile eserler yayınlamasına rağmen, Ayrıntı yayınları bazı bilim kurgu romanlarını (örneğin, G. J. Ballard'ın "Cennete Bir Koşu", A.V. Fiqueroa'nın "Yeni Tanrılar", V. Nabakov'un "İnfaza Çağrı", v.b.) geçmişte de "Edebiyat" ibaresi ile yayınlamıştı

P. K. Dick ustanın ölüm - yaşam ve manipülasyon üzerine klasiği Ubik 6.45' den yayınlandı. Ayrıntı vererek tadını kaçırmadan, Dick' in yine gerçeklik algısı üzerine bir kabus yarattığını belirtelim. Bu arada, aslında aylardır yönetim krizleri çeken ülkemize Ubik' te pratik çözümler de var. Otel odasına çıkan basamakları kemikleri kırılarak, etleri dökülerek çıkan kahramanımız Ubik spreyle bir anda sapasağlam hale geliyor. Darısı diğer 20-25 basamak hesabı yapanlara!

H. G. Wells'in, Zaman Makinası'nın torununun çocuğu tarafından sinemaya tekrar uyarlandığını duyduğumda, kan çeker hesabı aslına uygun bir filmle karşılaşabileceğimiz umuduna kapılmıştım. Ne yazık ki Simon Wells büyükdedesinin baş karakterine bilimsel gözlemci sorumluluğu biçtiği roman yerine, zaman seyyahını kötülerin bezdirdiği kasabayı kurtaran western kahramanına dönüştüren 1960 tarihli Micheal Pal' in filmini referans seçmiş. Ne çare, Hoolywood'un gişe hırsı aile mirasının üzerine çıkıyor. Yeni Zaman Makinası'nın aksiyonuna kanı uyuşmayan bilim kurgu severlere H.G. Wells'in romanının 2000 yılında İthaki yayınlarınca basılan çevirisinin kitapçı raflarında bulunabildiğini hatırlatalım.

OCAK 2001 : İzmir'in ilk bilim kurgu söyleşisi 21 katılımcı ile gerçekleştiriliyor. Gündem, tanışma ve katılımcıların bilim kurgu ile ilk temasının öğrenilmesi. Bu ilk söyleşide gerek söyleşi mekanı Fahrenheit 451 Kitap - Kafe' yi daimi olarak tahsis etmesi, gerekse birbirinden kopuk bilimkurgu severlerle diyalog kurarak, ortak etkinlikte yanyana gelmelerine ön ayak olan Akil Başyıldız' ın payı büyük. Başyıldız, Ankara'da Sezer Erkin Ergin ile kulüp çalışmalarında aktif yer almış ve öyküleri 70' li yıllarda X- Bilinmeyen bilim kurgu dergisinde yer almıştı.*

ŞUBAT 2001 : Katılımcılar kendi bilimkurgu tanımlarını yaptılar. 2.söyleşi ile yazarların katılımları da başladı. İzmir'li öykücü Gurur Ası katılımcılar arasına girdi. Ası' nın Cam Dünya adlı öykü kitabı Atılğan yayınlarından çıkmış ve ayrıca öyküleri çeşitli dergilerde yer almıştı.

MART 2001 : Gündem, yeni katkılarla bilim kurgu üzerine sohbet. Felsefe öğretmeni Zekiye Keskin' in, günümüz kaosu ve bilimkurgunun misyonu üzerine açtığı tartışma gündemde ağırlıklı olarak yer buluyor.

NİSAN 2001 : İlk "önceden hazırlıklı" gündem sunumu. Konu, Dünya Bilim Kurgu Kısa Kronolojisi. Aktaran, Rafet Arslan. Söyleşi katılımları Can Eryümlü, "Alkışlı Yorum" adlı bilim kurgu tiyatro oyunu ile ödül alan Deniz Yıldırım, çeşitli internet adreslerinde bilim kurgu üzerine yazan Murat Göç ile büyüyor. Can Eryümlü, Le Guin ve F. Pohl çevirilerinin yanında bir öykü kitabı ve iki romana imza atmıştı. Ayrıca gündemli her söyleşi için video kaydı başlatıldı.

MAYIS 2001 : Gündem, Bilim Kurgu ve Postmodernizm. Aktaran Mustafa Suyolcu. Söyleşi ardından Roger Vadim' in Barbarella filminin gösterimi yapılıyor.

HAZİRAN 2001 : Gündem Türkiye Bilim Kurgu tarihi. Aktaran Cahit Orpak. Ayrıca Atılğan bilim kurgu dergisinin kaptanı Bülent Akkoç' un aracılığıyla öykü çevirileri bilim kurgu dergilerinde yer alan Cem Avcı söyleşi katılımcıları arasına giriyor. Her ayın son pazarı değişmez söyleşi tarihi olarak netleşiyor.

TEMMUZ 2001 : Gündem Dünya Bilim Kurgu Sineması. Aktaran Mustafa Suyolcu. Akil Başyıldız' ın Meiles' in 1905 tarihli Ay' a Yolculuk fiminden gösterdiği kısa parça naifliği ile söyleşiye renk katıyor.

AĞUSTOS 2001 : Gündem Fransız Bilim Kurgu Edebiyatı ve Sineması. Aktaran Mersin Operasından Asım Seyhan. Gündemin ardından 1968 tarihli ilk Maymunlar Gezegeni filmi izlenip, tartışılıyor.

EYLÜL 2001 : Gündem Bilim Kurgu ve Teknoloji. Aktaran Efe Gökdoğan. Tüm söyleşi katılımcılarının ücretsiz faydalanabileceği ortak bir kütüphane oluşturuldu.

EKİM 2001 : İlk ortak gündemli söyleşi. Konu, Rus Bilim Kurgu Edebiyatı ve Sineması. Aktaranlar Mustafa Suyolcu ve Rafet Arslan.

KASIM 2001 : Gündem Bilim Kurguda Kadın ve Kadın Bilim Kurgu Yazarları. Aktaranlar Alev Aksakal ve Hilal Demir. Söyleşide özellikle yapılan feminist bilim kurgu tanımı üzerinden tartışma büyüyor.

ARALIK 2001 : Konu Bilim Kurgu ve Felsefe. Aktaranlar felsefe öğretmenleri Nur Pınar Anlatıcı ve Zekiye Keskin. okulunda daha sonra idarece gereksiz bulunup kapatılan felsefe kulübü etkinlikleri içinde Pınar Anlatıcı Arayış adlı fanzine imza atmıştı.

* İlk söyleşi katılımcı listesi : Ayben Ünal, Madran Burçak, Rafet Arslan, Caner Aydemir, Cahit Orpak, Mustafa Suyolcu, Filiz Yurdakul, Gökhan Arslan, Efe Gökdoğan, Erkin Gezgün, Selahattin Umdü, Akil Başyıldız, Yusuf Yurdakul, Belgin Başyıldız, Özden Koca, Nur Pınar Anlatıcı, İsmail Yıldız, Demet Sümerlioğlu, Erkan Türk, Argun Başer, Ayşegül Başer, Hakan Bey.

OCAK 2002 : Konu bir yılın değerlendirilmesi ve yeni yılda yapılacak etkinlikler. Esmer Mavi dergisini çıkaran Ubeyt Deniz söyleşiye katılıyor. Esmer Mavi dergisinin Kasım 2001 tarihli ilk sayısında Rafet Arslan' ın Bilim Kurgu Sineması üzerine bir makalesine, mart 2002 tarihli sayısında ise Pınar Anlatıcı' dan bir şiire, Akil Başyıldız' ın Çift El, Asım Seyhan' ın Ay Işığı Sonatı adlı bilim kurgu öykülerine ve Rafet Arslan' ın Bilim kurgununun misyonu üzerine bir makalesine yer verilmişti.

Can Eryümlü 'nün Son Antlaşma adlı bilim kurgu romanı Alt kitap adlı internette yayıncılık yapan sitede yayınlandı. Son Antlaşma bir Türk yazarın ilk e- kitabı ve aynı zamanda ilk bilim kurgu e- roman.

ŞUBAT 2002 : Konu Philip K. Dick ve ilk olarak ikiden fazla katılımcı ortak bir sunum hazırlıyor. Efe Gökdoğan, Mustafa Suyolcu, Cem Avcı ve Rafet Arslan P. K. Dick' in romanlarına eğilirlerken, 9 Eylül sinema - televizyon bölümünden Ufuk bey de Blade Runner filmi inceledi. Atılğan bilim kurgu dergisinde öyküsü yayınlanmış Şenol Sert' de söyleşi katılımcıları arasına girdi.

MART 2002 : 03.02.2002 tarihinde, F 451 Kitap- Kafe'de Murat Şermet ve Halil İbrahim Balkaş eserlerini İzmir' li bilim kurgu severlere tanıttılar. İbrahim Balkaş 1987 yılında çocuklara yönelik bilim kurgu kitabı "Yedi İklimin Çocukları" na, 2001 yılının başında da "Yıldızlar Işıkacak" adlı bilim kurgu romanına imza atmıştı. İzmir' li yazar Balkaş sürekli söyleşi katılımcıları arasına girdi. Üç Bin Yıl öyküleri üçlemesinin ilk kitabı "İlk Özgürler" i 2000 yılında yayınlayan Murat Şermet ise eserin bir roman, bilim kurgu yada ütopya olmaktan çok sürdürülebilirlik üzerine kurulu bir gelecek seçeneği olduğunun altını çizdi. Ayrıca 20 kitabını söyleşi katılımcılarına hediye etti.

Ay sonundaki söyleşide ise konu Jack London' ın bilim kurgu eserleriydi. Sunumu Gökhan Arslan ve Atalay Yılmaz yaptılar. Yoğun geçen Mart ayının diğer bir sürpriz katılımcısı ise İzmir' li yayıncı - yazar Bülent Habora' nın söyleşi katılımcıları arasına girmesiydi. Habora 70' li yılların başında Türkiye bilim kurgusunun öncüsü Sezer Erkin Ergin' in İstanbul' daki bilim kurgu severlerle temasını sağlamıştı. Ayrıca Habora' ya "X- Bilinmeyen Evren" dergisinin akıbeti soruldu.

NİSAN 2002 : Sürekli söyleşi katılımcılarından konservatuar hocası Mustafa Suyolcu' nun dört öğrencisi dinleyicilere güzel bir gitar resitali verdi. Dinletiden sonra bilim kurgu üzerine sohbet geçildi.

MAYIS 2002 : Bülent Habora ve Mustafa Suyolcu'nun bilim kurgu üzerine yazdığı metinler okundu ve tartışıldı. Ayrıca bölgesel yayın yapan 93.5 Batı radyoda Akil Başyıldız'ın hazırlayıp sunduğu bilim kurgu radyo programı fahrenheit 451 yayına başladı. Program her ayın son Cumartesi günü yayınlanıyor.

HAZİRAN 2002 : Konu antiütopyalar , sunan Gözde Arıkut. Akil Başyıldız'ın hazırladığı ikinci radyo programında bilim kurgu tarihi bölüm bölüm vermeye başlandı ve Ayşegül Başer' in Dürremant' tan çevirdiği "Oğul" adlı öykü seslendirildi.

TEMMUZ 2002 : Bilim kurgu üzerine sohbet yapıldı. Bölgesel Yeni TV de bir programa konuk olan H. İbrahim Balkaş eserlerini ve bilim kurgu söyleşilerini izleyicilere tanıttı. 3. radyo programında Rafet Arslan ve Asım Seyhan, Akil Başyıldızın konuğu oldular. Ayrıca Asım Seyhan'ın kendi sesinden bir öyküsü dinleyicilere sunuldu.

AĞUSTOS 2002 : Bilim kurgu üzerine sohbet yapıldı. Ayrıca 28.08.2002 tarihinde Ankara'dan Sezar Erkin Ergin İzmir'i ziyaret edip, bilim kurgucu dostlarıyla hasret giderdi ve yeni bilim kurgucularla tanıştı.

YENİ BİR SANAT MI ?

Mustafa SUYOLCU

İnsan niye var ?
Yaşam nedir?
Dünya nedir ?
Gezegenler, yıldızlar, galaksiler ?
Ya evren nedir?
Neden, kim ya da kimler için varlar ?

Daha da zoru tüm bunlardan sorumlu olan/lar kim/ler neden her şey böyle ? Beni yaşamaya, tüm dert, tasa, endişe, sevgi, nefret, güzellik, çirkinlik vb soyut, somut her türlü duygu ve edimlerle birlikte var olmaya ikna eden şey nedir ?

Yaşamımızın her anında bu ve benzeri soruların hemen herkesin kendine sorduğunu, bunlara cevaplar aradığını, şu veya bu biçimde de bulduğunu öğrenmem beni müthiş bir gurur ve aynı zamanda da, büyük bir sıradanlık duygusuyla doldurmuştu. Zamanla, bu soruların mutlak cevaplarının, en azından daha uzun bir süre için, olamayacağı öğrenmek de beni büyük şaşkınlıklara sürüklemişti. Birçok insan, çevresinde olan şeylerin neden öyle olduğunu, şu veya bu şeyin neden öyle yapıldığını merak eder buna dair sorular sorar. Bazı insanlarsa, daha ileri giderek bu şeylerin nasıl yapılması gerektiği üzerinde durur çözümler üretir daha yeni, daha zor sorular sorar. Bu döngü zekanın ve ilk sorunun düşünülmesinden beri, giderek artan bir hızla sürmekte. Tüm bu ve şaşılması çokluk ve zorluktaki soruları kendine iş edinen, bunları çözmek, en azından daha anlaşılır kılmak için uğraş veren bir "sanat dalı" olduğunu öğrendiğim zaman, içim mutluluk ve o zamanlar pek adlandıramadığım, şimdilerde çok emin olduğum, insanlık gururu ile dolmuştu.

Söz konusu "sanat dalı" BK. (Bilim-Kurgu). Sanat dalı tanımını kullanmanın, özellikle ilk anda, oldukça yadırgatıcı olduğunun farkındayım. Ama şöyle yaklaşıyorum, en temel anlamda sanat, ince duyguları, düşünceleri anlatmakta kullandığımız bir araç değil midir ? Sanat dalları neler deyince hemen hatırladıklarımız, müzik, resim, yazın, yontu, tiyatro, fotoğraf ve sinema. Bunlar doğal olarak her zaman bu sayıda değildiler zaman içinde gelişen, değişen ince duygu ve düşünceler, teknoloji, yaşam tarzı bu sanat dallarını oluşturdu. Yeni bir sanat dalının zamanı artık. Bu, yaşamımıza, teknolojimize, uygarlığımıza daha uygun olan, bu zamanın ince duygu ve düşüncelerini diğer sanat dallarına göre daha iyi yansıtabilen daha karmaşık bir yapıya sahip olan bir sanat dalı olmalı. Bünyesinde yazını, müziği, tiyatroyu, sinemayı, yontuyu, fotoğrafı, resmi kendine özgü yöntemlerle işleyebilen dev bir yapı. İnsanı, evreni var olan hemen her şeyi geçmiş, bugünü ile sorgulayan ve yarınını oluşturmada yol gösterici olabilen bir sanat dalı. İnce duygu ve düşüncelerimizi sadece anlatmakla yetinmeyip onları daha geliştirebilen, geçmişten, bugünden, yakın ve uzak gelecekte olası alternatiflerden bahsedebilen bir sanat dalı olmalı. Bu BK.

Bu yazıyı düşünmeye / yazmaya başlarken ilk adımlarımı, ana akım, tür, alt tür gibi kavramlar üzerine yoğunlaştırmaya çalışarak ve BK' yu salt yazın olarak gözlemeye, incelemeye çalışarak atmıştım. Olmadı. Bu çerçeve içine sığdıramadım. Günümüz insanının yaşamı, sanatı, entellektüalliteyi algılaması, yaşama geçirmesi o kadar farklı bir şekil ve yöntemler bütünü halinde ki eski anlayış ve yaklaşımlar yerlerinde büyük huzursuzluklarla dalgalanmakta biçim, boyut içerik değiştirmekteler. Eskinin mimari, müzik, tiyatro vb. anlayışları tümünden değişti ve değişmekte, kişinin kendini, düşüncelerini, toplumu ifadesinin en yeni yöntemlerinden biri olan sinema bile değişti ve değişmekte.

BK. tüm bu hareketliliği ve değişimleri hatta fazlasını, hem geçmiş hem de gelecek gerçeklik ve alternatifleriyle, yaratarak, önererek ve birey, bireyler, toplum ve toplumlar düzeyinde ve onlar tarafından yeniden üretmeye, geliştirmeye açık bir halde sunmakla. Hem sanatı hem yaşamı. Ve ayrımsız olarak herkes için. Bunu gerçekleştirmek için gerekli tüm araçlara sahip ve yine herkes için. Çünkü bunlar çok basit araçlar. Yaşananlar ve yaşamak istediklerimiz BK' nün temel araçlarıdır. Yaşam, özellikle zeki yaşam evrenimizdeki en önemli ve vazgeçilmez en olanaksız şeydir. Nasıl bir yaşam istediğimizde. Bu nedenle yaşamı tasarlamak gerekir, kişileri toplumları dolu ve mutlu kılacak bir edimdir tasarlama, ve zorlu bir uğraş. Geçmişte olanı şimdide olanı bilmeyi, sorgulamayı

gerektirir, farkındalığı, umursamayı, önem vermeyi ve devasa bir hayal gücünü.

Yaşamı, özellikle zeki yaşamı sürdürmek, geliştirmek birbiriyle bağlantılı çok sayıda şeyin bir arada bir bütün olarak varolmasıyla olanaklı. Bilim, sanat, teknoloji, toplumsal ilişkiler, din, ekonomi, ekoloji vb. Tek bir bireyin tüm bu karmaşık yapıyı algılaması özümlemesi ve üretime geçmesi düşünülemez. Birlikte ve uyum içinde hareket etmek bir zorunluluktur. Yaşamı tasarlamak bir zorunluluktur, dev bir sanattır. Bu edimi gerçekleştirmek, daha önce de bahsettiğim araçları gerektirir. Geçmişte olanlar bugünümüzü oluşturan olaylar hakkında yapabileceğimiz bir şey yok artık ancak bizler geçmişimizin birikimleri ile şimdimizi oluşturmuş ve geleceğe doğru durmaksızın ilerleyen varlıklarız. Nasıl bir gelecekte varolmak istediğimizi hesaplamak, kurmak, gerçekleştirmeye çalışmak konusunda oldukça özgür sayılabiliriz. İşte bu noktada BK. yaşamımızdaki her şeyi tasarlamaya en yetkin ve donanımlı araç olarak karşımıza çıkmakta. Sorgulamaları ve önerileri, geçmişi, şimdiki anlamaya geleceği tasarlamaya yönelik gereksinim duyduğumuz araçları bize sunmakta.

Bu düşüncelerim ve yaşamın, özellikle zekanın, doğası gereği her zaman geleceğe doğru ilerleme zorunluluğu nedeniyle, BK. yu bir tür, alt tür veya ana akım olarak değerlendiremiyorum. Şimdiden başlayarak bir az sonrayı, yarını, gelecek ayı, yılı, yüz yılı düşündüğümüz, tasarladığımız sürece hepimiz birer BK. cu olarak varlığımızı sürdüreceğiz.

Bana göre BK. yaşamın ta kendisi. Vazgeçilmez olarak.

Selahattin UMDU

Yoculuğa Çağrı

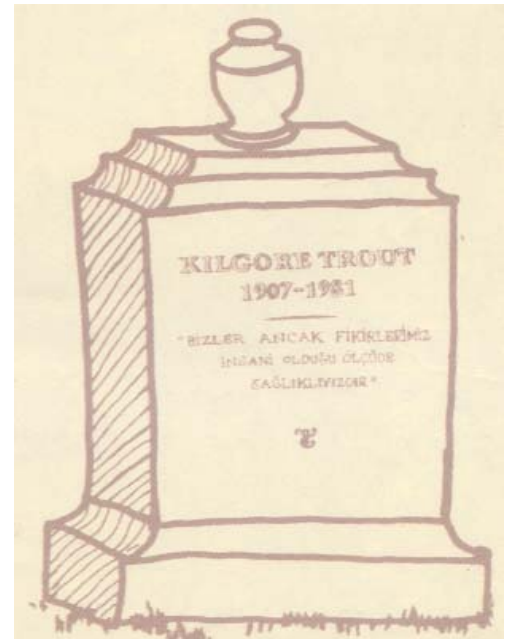
Bir ülke var olağanüstü güzel.

Düşler ülkesi denen bir ülke....

Gerçek bir düşler ülkesi, herşey güzel herşey zengin, herşey dingin ve dürüst orada...

Gidip orada yaşamalı, gidip orda ölmeli...

C. BAUDELAIRE

İLK ÇİZGİ

Asım SEYHAN

Ağaçlar yuva oldu bir süre. Kovuklarda paylaştılar gecenin ıssızlığını, sözsüzlükleriyle. Mide gurultuları sessizliklerini bastırdı. Birlikte avlandılar, yediler. Karanlık mağaraların soğuşunda birlikte titrediler. Hayatta kalmayı öğreniyorlardı usul usul. Bir nehrin yatağını açması gibi. Ateşin yakışını, buzun ürpertisini hissettiler, meraklıydılar. Öğreniyorlardı. Sürüne sürüne, denize kavuşmaya çalışan nehrin çöşkusuyla. Baharda doğumu, yazda büyümeyi, sonbaharda olgunlaşmayı, kışta derin uykuyu farkettiler; nererdeyse ölüme yakın.

Bitkiler! Onlardan yararlanmak avlanmaktan daha pratikti artık taban aşındırmayacaklardı. Öğreniyorlardı. Bir nehir gibi kıvrıla kıvrıla, toprağı öperek yollarını açtılar.

Yağmur! Bitkilerin hasretini gördüler. Suya yakın bir yere yerleşmek, çok uygundu. Yeni yuvalarını buraya kurdular. Ve toprağı dölediler. Beklediler; tohumdan daha sabırsızdılar.

Avlanıyorlardı, tuzağı icad ettiler. Canlı hayvanları beslediler. Böylesi daha iyiydi. Ama daha iyi birşey oldu, hayvanlar ürediler. Avlanmanın tehlikesi ve eziyeti geride kalmaya başladı. Yeni yuvaları birlikteliğin tadını kattı hayatlarına. Öğreniyorlardı. Artık, toprağı ekıyor, hayvanları besliyorlardı. Doğayı dönüştürüyorlardı (hükmetmenin başlangıcı) yavaş yavaş. Birlikteydiler, toprağı işlerken, hayvan yetiştirirken, tüketirken. Paylaştılar. Ta ki biri, toprağı bir sınıır çizene kadar! “Burası benim” in ilk çizgisi.

Sonra, ateş yakıldı, tekerlekler döndü, yazı yazıldı, yazılar okundu, yazan yakıldı, okuyan ezildi, para basıldı, Spartaküs ayaklandı, Musa tabletleri kırdı, İsa diğer yanağını döndü, Muhammed kılıç kuşandı. Tanrı yaratıldı, tanrı öldürüldü. Raskolnikov cinayet işledi, Quasimodo bildiri bastı matbaada, Savaş ve Barış yazıldı, silahlara veda edilmedi. Bayraklar dikildi, gezegen paylaşıldı, petrol paylaşılamadı. Külleri yağdı atom bulutlarından çocukların. Alternatif akım bulundu, elektrikli sandalye yapıldı. Aya bayrak dikildi, küçük adımların, büyük kibri yaşandı. Savaşlar soğudu, yüreklerde. Ta ki birileri cehennem kapısını aralayana kadar. “Gezegen’ in tapusu bizim” in doyurulamaz açlığı.

Şimdi, parlak paçavralarının sardığı vücudunda, her türlü paraziti taşıyan insan (!), türünden geriye kalan milyarlarca çürük kemik üzerinde, bir lokma yiyecek arıyor, ağaçtaki atalarından bihaber.

Muhteşem uygarlığının sırtına vurduğu sonsuz budalalığı ve guruldayan midesiyle, o kadar ihtiyacı var ki, bir ağacın gölgesine, meyvesine.

Yüzyıllarca önce şair not düşmüştü tarihe;

“Bir ağaç gibi tek ve hür / ve bir orman gibi kardeşçesine”

Çizgi silinmişti ama, ne bir ağaç kalmıştı geriye, ne de bir kardeş.

Batı radyo' da Akil Başıyıldız' ın hazırlayıp sunduğu Bilim Kurgu programından örnek bir bölüm olarak 27 / 07 / 02 tarihli üçüncü programdan, bilim kurgunun türleri ile ilgili bölümü başlık ekleyerek aynen yayınlıyoruz.

BİLİM KURGU TÜRLERİ

Akil BAŞYILDIZ

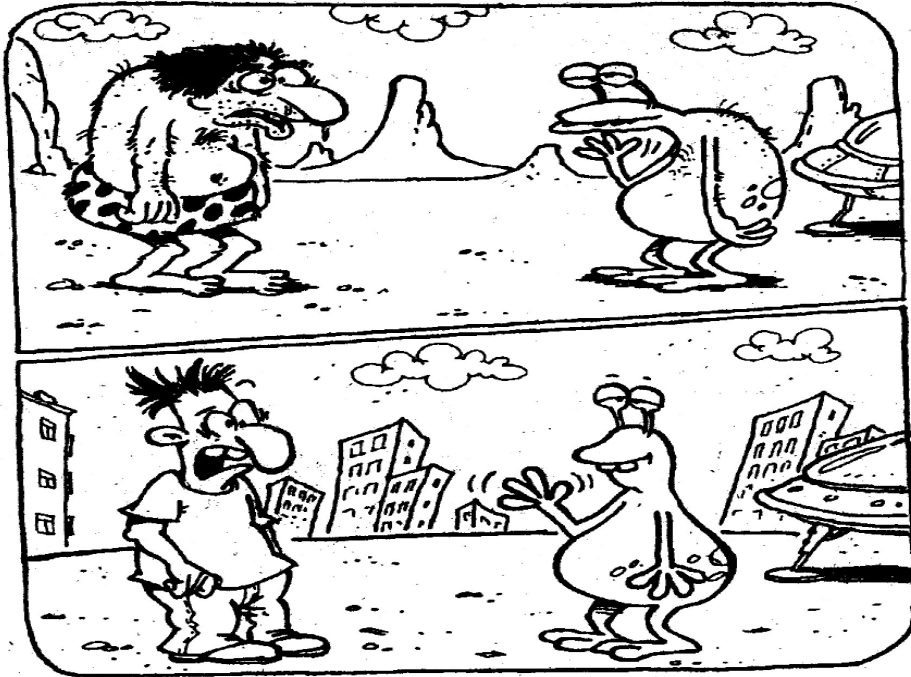
Bilim kurgucular niçin yazıyorlar? Dünya hep iyiye doğru mu gidiyor? Yolunda gitmeyen şeyler varsa, bunlar gelecekteki bizleri ya da bizden sonraki nesilleri kötü etkileyebilir mi? Etkileri nasıl olur? Ya da daha yaşanası bir dünya nasıl olur? Bu gibi ucu açık sorular, hep bilim kurgunun kapsamındaki sorunlardır. Değişik bilim kurgu anlayışları vardır. Şöyleki ;

1- Yazar bugünkü asal bilimleri kurguyla geleceğe uzatır. Henüz varolmayan bilim ve teknoloji temelli bir dünya kurar. Okunacak bu tür eserde bilimi ön planda hemen hissedersiniz. Bu eser bir bilim kurgudur.

2- Yazarın amacı, okuyucuyu serüvenlere sürüklemektir. Maceraları bir solukta okursunuz. Filmlerde de bolca izleyebilirsiniz. Uzay savaşları, Dünya dışı kötü niyetli yaratıklar, aşk, korku, gerilim, uzak doğu dövüş tekniklerinin sergilendiği çok uzatılmış kavg sahneleri, kovboyun altı patları yerine ışın tabancaları, yıldızlar arasında kendi mahallemizde dolaşırcasına rahat tur atmalar, ışınlanmalar ve bunun gibi hemen tüket zihniyetinin ucuz pembe dizi ya da uzay westerni diyebileceğimiz, adı da konmuş "uzay operaları" denen kitap ve filmler de bilim kurgudur. Burada ne yazık ki demekten kendimi alamayacağım.

3- Ütopyaalar : Düş ülkeler. M. Ö. 300 lerden Platon'un Devlet'inden beri yazılmış, her yazana göre değişiklik gösteren ideal toplum yaşamı. Ütopyaalar bilim kurgudurlar. Ayrıca ütopyaalar, çölde seraptırlar. Onları okumak az da olsa yüreğimize serinlik verir.

4- Karşı Ütopyaalar : İp uçları şimdiki zamanda belli, var olan kötü gidişi tesbit eden yazarların bunları gelecek boyutlarında işlemeleri. Görselliğin giderek artacağını ve kitap okumanın azalacağını yıllar öncesinden gören F. 451' in yazarı Ray Bradbury gibi.

Selçuk ERDEM - Leman

**Çiğ kokulu bir sabah
Karşı kaldırımında sokağın
Bir kadın, sessizce ağlıyordu
Yıl 2020
insanların gözünde koyun karası
Beklentiler inci gibi dizi dizi
Pespembe görülen bir düş müydü?
Karşı kaldırımında sokağın
Niçin, nasıl becerilecek
Ejderler kanatlarını soluklarıyla ne zaman sülfürleyecek
Beklediğim aşk biraz geç kalacak**

Oysa yıl 2020 ve benim hiç zamanım yok.

Yıl 2020. Umutsuz bir vakayım ben. Dün geç saatlerde öğrendim ki organ nakli için beklediğim retina, artık BENİM RETİNAM değilmiş. Başkasına -cebi çil çil mangır dolu bir adama- satılmış. Utanmamışlar satarken. Doğal. Ne diyeyim. Kör olmama üç saniye var desem, kiminindeki.

Yıl 2020. Ne zaman ama ne zaman kendime acısam, kaşınıyorum. Kaşintılarım azıyor, sulanıyor. Ben de kendime acımayı bıraktım. Sordum bir gün, ya oğlum, hangisi sana daha çok koyuyor. Cevabım -kaşıntı- oldu, kendime acımayı atlatabilirim. Ama o lanet olası kaşıntı. Uykumun en tatlı yerinde incecik bir sızıyla başlayan bir karın ağrısı gibi, asla dokunamayacağım yerlerde, karınca yürüyormuş gibi oluyor. O halde dedim oğlum bak acıma hastalıklı bir duygu zaten, bırak gitsin vur kışına tekme. Ve gitti. Hiç bir şey yaşanmamış gibi aramızda, pılısını pırtısını toplayıp, kaşıntıyı da yanına alıp gitti.

Yıl 2020. Retinam gittikçe sakatlanıyor, artık renkleri ayırt edemiyorum. Her taraf, her şey siyah-beyaz. Hoşuma gitmiyor değil. Renkleri görürken, maymun kıcı kırmızısı ruj sürmüş bir kadını öpmek düşüncesi beni hasta ederd. Şimdi etmiyor. Artık kırmızı diye 1şey bilmiyorum. Renkler yok, siyah-beyaz var. Sadece ben varım. Yaşıyorum. Kendi kuyruğumu kesene kadar da yaşayacağım.

LAPA..

Beyni turuncudan lapaya dönmüştü, beynini patlatacaktı. Burnunu kaplattığı platin metal yüzünden elektrik direklerinin altında geçemezdi. Vücudundaki tüm ayva tüyleri dikilir, kanı derisinin yüzeyine doğru harekete geçerdi. Her elektrik direği sonrasında, masum yüzüne sinmiş bir şaşkınlık ifadesi.

Kimi kimsesi yoktu, bir sokak köpeği vardı, peşinden ayrılmayan. Sadık bir itti. En azından ona sadıktı. Nereden gelmişti bilmiyordu, gölge gibi, bir fantom gibi yanında bitivermişti bir gün. Midesi sırtına yapışmış dilsiz bir köpekti, uzaydaki kara delikler gibi gözleri vardı, ona bakarsa, dikkatli bakarsa kara deliğin çekim gücüne kapılacağı sanırdı, korkardı, bu yüzden köpeği severken hep kuyruğundan sevdi. Parası boldu, evinde her türlü eşyası vardı, paketleri açılmamış, hepsi biraz sonra kaçıp gidivercekmış gibi eğreti duran bir sürü eşya.

Sevmezdi onları, bu yüzden hoşgörülü davranmazdı onlara karşı. Krem rengi deri koltuklarının geniş olanında incecik, pas rengi bir kan izi. Eve her girdiğinde sırtarak karşılardı onu. Merhaba. Bu zamanlarda kan lekelerine bile güvenilmezdi. Cevaplamazdı onu, kafasını çevirir, görmezliğe gelirdi.

Evinin göçmen kuşlara bakan penceresinden deniz görünürdü. Deniz sol kolunun, soluk şeffaf derisinin altından seçilen, kirli kanı oradan buraya taşıyan damarlarının rengindeydi. Kopkoyu bir mavi, iğneyle deşilmemiş koyu bir mavi.

Kafası en iyi maldan iyi olduğu zamanlarda, pencereyi açar, denizi avuçlar, kocaman avuçlar,

denizi alır kafasının içine sokar, beyinde koca denizin buz soğukluğunu hisseder, sonrada başını deli gibi duvarlara vururdu, deniz patlardı kafasının içinde, fırtınalar kopardı, bir uğultu bir uğultu, köpek krem rengi koltuğun altına siner, leke pas renginden kırmızıya doğru yanardı.

Biterdi, yiterdi ve dalar giderdi.

Elbiseleri tertemiz ve düzenliydi, pahalı yumuşatıcının kokusu, ruhunun pis kokusunun kamuflejeydi. Gözlerinde tatlı, kuvvet dolu bir ifade. Ama elleri, o güzel, ince zarif onun gibi bir erkeğe yakışmayan küçük elleri onun ne denli güçsüz olduğunu iyot gibi açığa çıkarırdı.

Seveni var mıydı ? Belki.

Uğruna şiirler okunmamış, şarkılar bestelenmemiş, kalın bacaklı, kalın belli, ince dudaklarının üzeri kıllı yaşı geçkince bir kızıoğlankız. Yamacın beli bükük sırtına kondurulmuş, allaha yan bakan evlerden birinin kalın tahta panjurlu penceresinden gizlice yolunu gözleyen biri. Uğruna en koyu büyüleri demleyen, mahallenin yavşak ağızlı kasabından eşek dili alan ve onları babasından gizli, annesinin sırdaşlığında, beş yıldızlı Arçelik buzdolabının dipfrizinde donduran bir kız.

Uyar mı, uymaz.

PRATİK ÜTOPYALAR TARİHİNDEN

- SİMAV KADISI ŞEYH BEDRETTİN -

Bedrettin, siyasi iktidar boşlukları, yüksek vergiler, inançlara baskı ve geniş halk kitlelerine zulmün damgasını vurduğu karanlık fetret devri (1402-1420) döneminde çeşitli inanç ve milli kökenden gelen insanları kardeşlik bayrağı altında toplamıştı.

Bedrettin'e göre insana yakışır bir düzen sosyal adalet ilkeleri ve hükümetlerin seçimle belirlenmesi ile mümkündü. Şeyhliğini tarikatlardan değil, fıkıh ve tasavvuf ilimlerindeki çalışmalarından almıştı.

Bedrettin ve onunla ayaklanan halkın isyanı kanla bastırılmıştır.

(karaburun sivil insiyatifi bülteninden kısaltılarak alınmıştır.)

- COKAYNE -

Ortaçağ halk Ütopya'larına örnek olan Cokayne 14. YY da İngiltere'inde şiir ve şarkı olarak insanların arzularını dile getiren tipik bir anonim eserdir.

“Ne kavga var, ne de savaş;
sonsuz bir yaşam aldı ölümün yerini.
Yiyecek bol, giyecekte.
İster genç, ister yaşlı, ister güçlü, ister güçsüz;
ister gözüpek, ister boynubükük olsun;
herşeyi ortaklaşa paylaşıyor herkes arasında.”

PLANIMIZ KATLIAM VE BİLİM KURGUDA KÖKTENDİNCİ ANTI-ÜTOPYALAR ! YA DA TÜRK BİLİM KURGUSUNUN SAĞCI ENTELLEKTÜELİ OLARAK HALDUN AYDINGÜN

Rafet ARSLAN

Son yıllarda bilim kurgu Türkiye'de yazarı ve eseri az, eleştirmeni çok ama eleştirisi az, çevrilen kitapları çok, fanları az, ilginç bir konuma geldi. Ülkemizde şimdiye kadar yazılmış bilim kurgu romanlarının sayısı ellilere ulaşmıyor. Kendini bilim kurgu yazarı olarak ifade edenlerin sayısı ise iki elin parmakları kadar. Son yıllarda bilim kurgu üzerine yazarların sayısındaki artış nedeniyle, yazar sayısının iki üç katı bilim kurgu eleştirmeni ile karşı karşıyayız. Birkaç istisnayı saymazsak, ortada bilim kurgu üzerine kuramsal denemeler ya da gerçek anlamda eleştiri üretenlere de rastlayamıyoruz. Çeşitli internet adreslerinde genç kuşakta bilim kurgu öykü yazımında bir artış olduğu gözlemlenebiliyor. Fakat kitap ya da dergi sayfalarında yer alan basılı ürünlerin sayısında önemli bir artış yok. 90'lı yılların ortalarında birkaç yayınevinin cüretkar girişimleri ile, bir süre sonra önü fantazi salgınıyla kesilse de, Türkiye için bir bilim kurgu roman rönesansı başlatıldı. 2000' li yıllara geldiğimizde, artık her yayınevi bilim kurguya yönelik az ya da çok kitap yayınlamakta. Kitapların ard arda basılması belli bir okur profiline işaret, fakat söyleşi, toplantı ve fan çalışmaları gibi aktivitelere katılım, gözlenen okur profili ile karşılaştırıldığında oldukça yetersiz kalmakta. Taban insiyatifi ile gelişen bilim kurgu çalışmaları (bir istisnası hariç) gündeme gelmiyor ve ne yazık ki düzenli yayınlanan bir bilim kurgu dergisine de sahip değiliz. Günümüzün ve geleceğimizin ayrılmaz bir parçasını oluşturmakta olan İnternet denizinde de bu aktivite ve üretim eksikliği yansımaları göstermekte. Bilim kurgu içerikli olduğu iddia edilen sitelere baktığımızda, tamamen farklı bir yapı ve tabana sahip fantazi, mitoloji vb. konuların bilim kurguyu boğup yok etme düzeyinde olduğu gerçeği ile karşılaşmaktayız. Üniversitelerdeki benzer içerikli kulüplerde de aynı eğilim gözlenmekte.

İşte bu karmaşık ve olumsuz ortamda bilim kurgu severler için her bir yerli yazar yada roman büyük önem arz eder hale geliyor. Ve bu yüzden, yerli bilim kurgu üretimlerine yönelik eleştiriler genelde yumuşak tutuluyor ya da ağırlıklı olarak tanıtımlara yer veriliyor. Bilim kurguda köktendinci anti-ütopyalar üzerine ele alacağım yazarımız, ülkemizde salt bilim kurgu üzerine yoğunlaşmış birkaç isimden biri olan Haldun Aydıngün. İki öykü kitabı ve üç romanı ile Aydıngün Türkiye bilim kurgusunun en üretken kalemlerinden biri. Ayrıca kendini rahat okutturan, hızlı anlatımıyla da öne çıkan bir isim. Öncelikle inceleyeceğimiz "Planımız Katliam" romanını konu olarak sizlere kısaca hatırlatalım.

Romanda genelde taşlamacı eserlerde öne çıkan olayların geçtiği tarihler belirsiz bırakılarak yapılan bir kurgu ile karşı karşıyayız. Kitabın merkezindeki Güney ülke ve komşusu Kuzey ülke dışında, olayların geçtiği yer milletleri ve devletleri ile şu andaki dünyamız. Güney ülke, başkanlık sistemi ile yönetilen bir devlet. Kuzey ülke ise ortodoks hıristiyanlık öğretilerine bağlı köktendinci bir rejime sahip. İki ülkenin diktatörlerinin yanında Amerika'da yetişmiş başkanlar var. Ve her iki ülke de artan nüfus, azalan kaynaklar ve toplumsal huzursuzluklarla, tam bir kriz ortamındadır. Bu krizlere çare olarak iki danışman başkanlarına danışıklı dövüş temelinde gizli bir savaş planı sunarlar. Uygulanan bu insanlık dışı plan baştan tutmuş gibi görünse de, Güney ülkedeki bazı yurtsever unsurlar bu planı bozar. Ve bir noktadan sonra Güney ülkesi başkanının plan dışı hareketlere göz yumması sonucu, savaşı Güney ülke kazanır ve Kuzey ülkenin köktendinci rejimi bir ayaklanma ile devrilir. Güney ülke başkanının "artık demokrasiye geçebiliriz" talimatı ve birkaç sürprizle roman noktalanır.

Romanın yaşadığımız bölge gerçeklerini anlatmasında bir sorun yok. Ama bu durumu anlatırken militarizm, savaş, demokrasi gibi kavramları romanın ele alış tarzı problem oluşturuyor. Çünkü yazarın amacı yergi yoluyla, şovenist yada militarist anlayışları mahkum etmek olarak görünmüyor. "Planımız Katliam", bilim kurguya biçtiğimiz evrensel barış, hümanizm, demokrasi idealine bağlılık ruhuna karşıt diyebileceğimiz bir roman. Edebiyat eserlerini birer politik bildirge olarak ele almak yanlıştır. Ama her roman yazarın hayat karşısında duruşunu, dünya görüşünü yansıtır. Bu nedenle "Planımız Katliam" a dair incelememiz romanın estetik yönüne değil, çok belirgin olan politik duruşuna yönelik olacaktır. Öncelikle romanın demokrasi konusunda ileri sürdüğü yaklaşımın düşündürücü olduğunu belirtmeliyiz. Romanda Güney ülke (ya da Türkiye) başkanına arka planda sempati ile bakılıyor. Son bölümde ise başkanın ağızından diktatörlüklerin bazı durumlarda gerekliliği, demokrasiye ancak uygun zamanda ve diktatörün insiyatifinde geçilebileceğinin altı çiziliyor. Başkanın diktatörlüğüne karşı bir halk hareketi

ihhtimaline de yer verilmemiş. Başkana muhalefet edenler ise, eski genel kurmay başkanı ve çıkardığı ingilizce gazete ile sadece dar bir kesime seslenen gazetecidir.

Romanın en önemli mesajı, kurtuluşun kışlalardan geleceği yönündedir. Ve burada savaş, öldürme, disiplin gibi konuları ele alış tarzıyla militarist bir mantık göstermektedir. Bu açıdan roman dünya bilim kurgusunda örneklerine Robert Heinlein' in verdiği tarza uygun bir anlayış izliyor. Romadaki "hepsini biin, gebertin,sağ ele geçirmeyin, esirleri de infaz edin" sözleri zorunlu, karşı konulmaz bir savaşın acı sonuçlarını değil, faşizan bir söylemin izlerini taşıyor. Bu durum ne yazık ki, W. Benjamin'in Savaş ve Savaşçı incelemesinde ele aldığı nazilerin savaşı estetize etme uğraşlarını ağrıştırmakta.

Yazarın kitabın sonundaki notunda ikinci dünya savaşı ve Japon kamikazelerin romana esin kaynağı olduğunu belirtiyor. Amerikalı bilim kurgu yazarı P. K. Dick' te "Yüksek şatodaki Adam" eserinde ikinci dünya savaşını Japonların ve Almanların kazanması durumunda oluşacak dünyayı kurgulamıştı. Karşımızda ikinci dünya savaşı vahşetinden esinlenerek yazılmış iki farklı roman var. Bu fark sadece kurgu yada konularda değil, düşünsel yaklaşımda da ortaya çıkıyor. Dick "araştırmayı bitirdikten sonra ise hayatımın geri kalan kısmında nefret edeceğim bir düşman yaratmıştım kendime: Faşizm" * diyerek ikinci dünya savaşından önemli bir ders çıkartmıştı.

Başkan, danışmanı ve yönetimin diğer kademeleri dışında romanda ne çıkan dört karakter var. Bu karakterler soğuk savaş döneminin militarizmi anti- komünizmle birleştiren tarzına benzer biçimde ele alınmış. Savaş karşıtı, barış eylemcisi, solcu Tayfun - Nur çiftinin geçirdiği değişim romanın en önemli temalarından biri.** Nur' un Kum şehrinde komşu kadınlarla ilk teması, okura aydın kesimin toplumdandan ve insanı ilişkilerden kopuk kişiler olduğu izlenimini vermekte. İşten atılıp, kendini işe yaramaz hisseden Tayfun ise gerçek mutluluğu orduda bulup, askerleşme sürecini "erkek olma, adam olma" şeklinde yaşıyor. Eğitim sırasında Tayfun'un aklına William Reich' in "faşizmin kitle ruhu" adlı kitabında okudukları ve bunlar karşısındaki kızgınlık ve eleştirileri dile getirilmekte ve aynı olayları yaşarken ise nasıl bir zevk , tamlık, mutluluk hissetiği anlatılarak yaşadıklarını olumlayan karşılaştırma yapılmaktadır. Bu durum karşısında eşi Nur " en sonunda zlediğin davayı buldun galiba" diyerek doğru yolu (?) okurun kafasında belirginleştiriyor.

Romanda ne çıkan diğer iki karakter ise Umutkent'de yanyana gelen iki ayrı sınıftan, iki kadındır. Başkan danışmanının eski sevgilisi, burjuva aile ortamında yetişip, Amerikadan ülkesine destek için dönen fedakar Ayşegül ve Umutkent'e örgütlenme yapmaya gelmiş, ama ortalıkta boş gezinip hiç bir işe yaramaz görüntüsü veren solcu Lale. Uzun bir alıntı ve parantez içi yorumlarımızla güvensiz, paranoyak, dağınık ve pis bir portrede zilen Lale'nin tasvir edildiği satırlara bakalım.

"Lale, ince yapılı, uzun bakımsız siyah saçlı, kollarından ve bacaklarından kaslar çıkmış (proleter figürü) , hiç bir ölüye göre güzel sayılamayacak bir kızıdı. Otuz yaşlarında bile değildi ama bakışları onu çok daha yaşlı ya da olgun yapıyordu. (solculuğun yarattığı ruhsal okşn fiziksel tezahürü). Düzensiz alınmış kaşları ve dudağının üstündeki bıyık denmeye dilin varamayacağı ama genede göze takılan siyah tüyleri yüzüne bakıldığında ilk dikkati çeken özellikleriydi. (kadın bile olamayacak çirkin bir mahluk)***

Eleştirdiğimiz bu yaklaşımlar Aydıngün'n diğer dört kitabında karşımıza çıkmamıştı. Belki de bu yaklaşım şeriatçı saldırılar ve ona bağlı körüklenen paranoyaların tüm toplumu sardığı bir dönemde (kitap 1995'de yazılmış) ulusalcı bir entellektelin kurtuluşu militarizmde arama çabası olarak da ele alınabilir. Sivas katliamı ve diğer köktendinci saldırıların hatırasının canlı olduğu ülkemizde bu yaklaşıma sıcak bakanlar da olacaktır. 80'li yıllarda malum sebeplerle körüklenen siyasal islamcı akımlar için 90'lı yıllar gelişme ve tehdide yönelme dönemleri oldu. Muhalefetin bastırıldığı dönemde köktendinciler geniş yoksul ve eğitimsiz kitleleri solun sloganlarını da kullanarak etkilemeyi başarmışlardı. Sivas yangınının bir film gibi izleyen ülke, nedense bir anda şeriat tehlikesi paranoyasına girdi. Özellikle medya bombardımanıyla laik- müslüman çelişkisi , toplumun temel çelişkisi haline getirildi. Din görevlilerinin devlet memuru olduğu, tek bir dinin mezhebinin öğreniminin okullarda yapıldığı bir ülkede, bu dönem popüler hale gelen "Türkiye laik' tir, laik kalacak" sloganının kendisi bile özünde ironik bir yan taşıyordu. Yaşanılan bu gerilimde köktendinci ve ona karşı olan otoritelerce toplum bir tür saflaşmaya itildi. Duruşların, birlikteliklerin zemininin kaydığı bu sürecin ağır mirasını hala

taşıymaktayız. Bu yönüyle “Planımız Katliam”, yayıncının iddia ettiği gibi 11 Eylül saldırılarının değil, 90’ lı yılların ortalarından itibaren yaşamaya başladığımız postmodern balans ayarı sürecinin romanı.

Daha önce değindiğimiz gibi romanın arka planında Kuzey ülkenin köktendinci rejimi ve onun kamikaze olacak kadar beyni yıkanmış devrim muhafızlarının saldırıları var. “Planımız Katliamda” ki köktendincilik tehlikesine karşı uyarıyı, daha önce ele almış bilim kurgu eserlerine de değinelim. Orhan Duru'nun 1989 tarihli “Gerisin Geri İleri” kısa öyküsü islam devriminden kısa süre sonra ülkemizin karanlık hali bir köktendinci gözünü okura anlatır. Öykünün sonunda halife İstanbul'a gelir ve resmi dil olarak Arapça benimsenir. İnci Aral'ın 1994 tarihli romanı “Yeni Yalan Zamanlar “(Özgür yayıncılık) da karmaşık insan kişilikleri ve feminist yaklaşımı post modern ama öncü yaratıcılığa sahip bir anlatıyla okura ulaştırır. Romanın arka fonunda ise şeriatçı karşı devrim tehlikesini ele alır. Bu tehdide karşı sistem tarafından kurulan Eyigöz teşkilatı, aydın, yazar ve sanatçıları bir yere hapsederek, onlardan ürün vermelerini talep eder. Amaç mecbur kalınan aydınlanma ile toplumun köktendinci akımdan uzaklaştırılmasıdır. Ama bu girişimler romanın sonunda başarısız olur ve beklenen karşı devrim gerçekleşir. İnci Aral bilim kurguya ait temaları ve köktendinci iktidar anti ütopyasını romanın bütünü içinde çok sınırlı kullanır. Bir bakıma roman bilim kurgu kapısından içeri girer ama fazla ilerlemez. Nevra Bucak'ın 1999 tarihli romanı “Kule” ise yurt dışında yaşayan bir kadın yazarın köktendinci Yeni Devrim iktidarının başa geçtiği ülkesine dönme serüvenini anlatır. “Kule”, Aral'ın romanının edebi yetkinliğine kıyasla zayıf kalan , mantığını okura kavratmakta başarısız bir anti - ütopya örneği. Baş karakter Sahra'nın "yüceler yücesi önderimizin sevgili ulusunu ve ülkesini daha fazla böyle çağdışı bir durumda görmeye gücüm kalmadığından geldim belkide" **** şeklinde açıkladığı ülke sebebi hiç mantıklı değil. Gerçek hayatta akıllı çalışan hiç kimse karşı devrimci iktidara adeta gönüllü teslim olarak, Kule gerçeğini yaşamaya can atmaz. Bu abartılı anlatımlarla Sahra karakterinin savunduğu yaklaşımlar sık sık okura batmakta. Bu açıdan romandaki Nesrin karakterinin mektup aracılığı ile ülke içinden yaptığı aktarımlar daha oturmuş görünür.

Dünya bilim kurgu yazınında da köktendinci anti - ütopyik örneklere sıkça rastlıyoruz. R. Heinlein ' in bizde birkaç kere çevirisi yapılmış “2100 Uzayda İhtilal” romanı kilise ve askeri bürokrasi egemenliğinde bir baskı dünyasına ve ona karşı gerçekleştirilen ayaklanmayı anlatır. Edgar Pangborn'un 1964 tarihli “Davy” romanında 34. yüzyılın dünyasında tüm güç kilisenin baskı düzeninin eline geçmiştir. P. Jose Farmer 'in Türkçeye yeni kazandırılan “Aşıklar” romanının 3000'li yıllardaki dünya düzeni her açıdan dine bağlı kurullarla yönetilmektedir. Margaret Atwood 'un “Damızlık Kızın Öyküsü” köktendincilik tehlikesini farklı bir açıdan ele alır. Geleceğin Amerika'sında ordu köktendinci müslümanların yarattığı tehdidi bahane ederek koyu bir baskı rejimi kurar. Köktendinci tehlikeleri ele alan, neredeyse tüm anti- ütopyaların ortak özelliği olan kadınlara yönelen daha yoğun baskıyı, “Damızlık Kızın Öyküsü” daha belirgin olarak ele alır. Karanlıklara mahkum olmamak için anti - ütopyalar yanibaşımızda "uyarı levhaları" olarak bekliyor. Aydınlık bir gelecek umuduyla !

* Roll , sayı 62, mart 2002 , syf. 46-47

** Bkz. Syf: 54,62,63,110,126,158

*** Bkz. Syf: 274,275,276

**** Cumhuriyet kitapları , syf : 110

Slythlar Symlemek Ýçindir

Roger Born
Çev. U. BORA

Kaskı elime aldığımda artık her şeyi biliyordum. Kaderimi, varoluş nedenimi, her şeyi. Pasaj karanlık ve felaket gürültülüydü. İçi, makinaların başında olabileceklerinin en iyisini olmaya istekli insanlarla doluydu.

Buraya kazayla gelmiştim. Bilincimin yerine geldiği kısa zaman içinde, nerede ve neden varolduğum hakkında herşeyi özümsemeye çalışmıştım. Şu ana kadar bulabildiğim şeylerin yalnızca sorular olduğunu biliyordum.

Ben bir Trantordım. Tüm bu olanlar esnasında bir yerde yaralanmıştım. Hayır! Bu düzenbaz dünyadan ayrılmak üzereyken saldırıya uğramıştım. Kim ya da neden, bilmiyordum. Artık önemli değildi.

Kaskı alıp yarı-kapalı kumanda kabinine oturarak, pasaj dışında topladığım jetonlardan birini içeri yerleştirdim. Oynamaya başladım.

Hafif ışıklı sarı üçgenler simüle edilmiş ekranın aşağısındaki slotlara dökülmeye başladı. Mavi ovoidler ve kırmızı kareler de onlarla birlikte akıyordu. Ekranın yukarısındaki hareketli hedeflere ateş etmeye başladığımda, gittikçe daha çok sayıda geldiler. Atışlarım her bir Slythla buluştuğunda, gittikçe daha ve daha hızlı olarak. Orada karanlıkta patlayışlarını izlerken herşeyi anımsadım. Ben pikeimi boş ethere rod eden, her bir pis, kötü Slythı arayıp bulduğunda yokeden bir Trantordım. Onlarla besleniyordum.

Bir Slyth öldüğünde lazerimin bana yiyecek olarak geri döndürdüğü bir enerji bırakıyordu. Buna symlemek diyorduk. Bir Slythı unutulmuşluğa symlemek! Slythların aileleri yoktu. Bizim bildiğimiz gibi bir yaşamları yoktu. Onlar yaşamı avlamak için vardı, herhangi bir yaşamı. Bir gemiyi sarıp tümüyle içine alarak, içindeki tüm organik maddeyi emerek. Düşünmüyorlar ve hissetmiyorlardı, tümüyle bilinçsiz, yalnızca beslenen organizmalardı. Her yerde, her yaşamın kökünü kurutmak isteyen.

Ve ben bir Trantordım. Onları yoketmek için doğmuştum. Oradaki gürültülü karanlıkta oturup kendime gelerek gerçek bir pikeın simülasyonunu {{feed off}} ederken, bir bağımlı haline geldim. {{Hard core}} bir bağımlı! Bu oyuna herhangi bir ilaç ya da maddeden daha fazla bağlanmış.

Kaderimin farkına vardım. Herhangi bir dinsel deneyimin ruhumu esir alabileceğinden daha öfkeli ve fanatik olarak! Bir Trantor olmak tüm kaderimdi. Bununla barıştım.

Ve aşkıttım! Registerlarımı dolduran o hafif ışıklı üçgenler, ovoidler ve kareler bir sevgilinin dokunuşundan daha tatlı ve daha güçlü biçimde beni kutsuyor ve bana şefkat gösteriyorlardı. Hiçbirşey, hiçkimse, bitmeksizin registerlarımı dolduran bu ışıklı yapılardan daha çok beni harekete geçiremez, çılgınca kıskanç hale getiremezdi.

Çok geçmeden ortalık tenhalaştı. Yönetici arcade oyununun fişini çekmek için geldi. Trans halimden çıkarak, bütün akşam boyunca o tek jetonla oynadığımı farkettim. Skora baktığımda, önceki tüm skorları altettiğimi gördüm. Bana kabaca ayrılmamı söylediğinde, bu gezegenin büyük tehlikede olduğunu anladım. Burada, bu oyunda iyi olan yüzlerce -hayır!- binlercesi vardı. Farkında olmadan Trantor haline geliyorlardı. Onların alevler saçarak yukarıdaki göğe dalıp Slythı arayabilecek pikeleri yoktu. Bu yaratıklar ve kendi kaderleri hakkında bilgileri yoktu.

Hepsi için ağladım. Bu gezegenin içinde bulunduğu tehlike nükleer bir savaşta kendi kendini yoketme ya da kendi ekolojisini yoketme olasılığı değildi. Hayır! Bir tür olarak yokolma tehlikesiyle karşı karşıyaydılar, çünkü Trantorlar yapıyorlardı, olasılıkla iyilerini; ve Slythlardan haberleri yoktu!

Gecenin içine doğru yürüdükçe, onlara öğretmenin bana düşüğünü anladım. Savaşmak için gereksinim duyacakları, özel ve gizli lazerlerle silahlanmış pikeler yapmakla başlayacaktım. Yakında onların aralarındaki en iyi Trantorları pikeleri uçurmaları için kaydetmeye başlayabilecektim. O zaman bu gezegen sonsuza dek Slythlardan kurtulmuş olacaktı!

Koşmaya başladığımda, acele etmem gerektiğini biliyordum. Hiçbir Trantor belli bir yaş geçtikten sonra uçmayı sürdüremezdi. Bu yaşa bir kez ulaştıklarında Trantor olmayı bırakıyorlardı. Başka birşey haline geliyorlardı. Ölümcül değil, iyi huylu değil, yalnızca yararsız! Her Trantor bu yaşta belleğini yitirdi ve bir daha uçmazdı. Nasıl olduğunu anımsayamazlardı. O yaş onüçtü! Koşuyordum çünkü çoktan oniki olduğumu biliyordum. Acele etmeliydim!

İÇİNDEKİLER

Sayfa 1 = Başladığınız Yer

Sayfa 2 = Manifesto

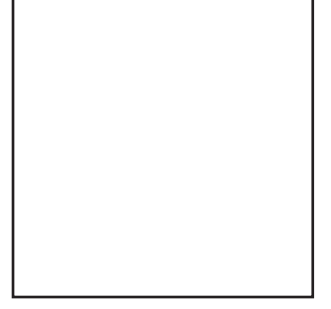
Elif ŞAFAK

Orhan PAMUK

Vivet KANETTI

*Thomas PYNCHON

Amerikalı yazar T. PYNCHON 1963' te ilk romanını yazdığından beri medyaya poz vermemekte, röportaj yapmamakta ve verilen ödülleri kabul etmemektedir.

Sayfa 3 = Kitap Dünyası

Sayfa 4-5 = İzmir Bilim Kurgu Etkinlikleri

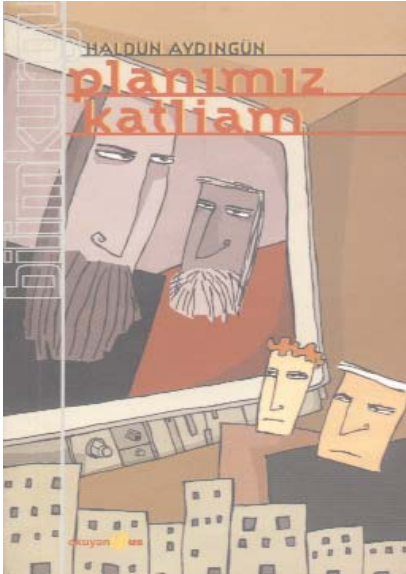
Sayfa 6-7= Yeni Bir Sanat mı

Sayfa 8 = İlk Çizgi

Sayfa 9 = Radyo

Sayfa 10-11 = - Lapa

Sayfa 12-13-14 = Planımız Katliam

Sayfa 15= Slythlar Symlemek İçindir

Sayfa 16= Baktığınız Yer